

Onsdagen den  
11 januari 1978

## Onsdagen den 11 januari

Kl. 13.00

---

*Om användningen  
av försvarets infor-  
mationsanslag*

### § 1 Om användningen av försvarets informationsanslag

Försvarsministern ERIC KRÖNMARK erhöll ordet för att besvara *Karin Ahrlands* (fp) den 13 december anmälda fråga, 1977/78:215, och anförde:

Herr talman! Karin Ahrland har frågat mig om jag anser att försvarets informationsanslag skall brukas på ett sådant sätt att de motverkar strävandena efter jämställdhet mellan män och kvinnor.

Mitt svar är nej.

KARIN AHRLAND (fp):

Herr talman! Mitt tack är uppriktigt menat. Det var precis ett sådant svar jag ville ha. Men jag kanske i alla fall skall ta någon minut av kammarens tid i anspråk. Jag tycker nämligen att det är mycket bra att försvarsministern här i kammaren offentligt håller med mig, för det kan motverka uppkomsten av liknande fadäser i framtiden.

Jämställdhetskommittén har utan resultat den här gången begärt att den annonsering som var upphovet till min fråga skall upphöra. Försvarsministern kan inte åstadkomma detta, men det är bra att han inte tycker om annonseringen.

Vi har protesterat mot en annons där pojken ser ut som en tuff pojke – det skall han vara i flygvapnet – medan flickan är ljuv och drömmer om en modig man.

När man försvarat sig inom flygvapnet – som hellre skall försvara vårt land – har man hävdad att man måste appellera till blivande flygares flickvänner. De antas ha ett stort inflytande i fråga om pojkars yrkesval. Men om vi skall få någon jämställdhet här i landet måste vi fostra både pojkar och flickor till att söka sig till yrket självständigt, efter sitt eget val och med hänsyn till sin egen personliga fallenhet, inte efter vad några äldre herrar antar att det motsatta könet tycker. Jag tror inte, herr talman, att flygvapnet är betjänt av pojkar som väljer yrke efter *andra människors* önskemål.

Det andra argumentet är gammalt och bekant för den som har sysslat med jämställdhet. Det sägs att vi inte har någon humor. Det är nog riktigt, men det gäller även för en del herrar inom flygvapnet. Vi försöker emellertid hålla oss till ämnet, och det vore bra om också flygvapnet gjorde detta. Jag undrar bara om avsikten med kampanjen var att skämta med eventuella flygspiranter, med kvinnor eller med försvaret. Jag förlåter försvarsministern om han inte svarar på detta men kan inte underlåta att nämna att jag har en lista på de vanligaste argumenten som motståndarna till jämställdheten tar upp. Detta att vi inte har någon humor är nr 4.

Onsdagen den  
11 januari 1978

---

*Om användningen  
av försvarets infor-  
mationsanslag*

Det andra argumentet är att vi redan har jämställdhet, men det passar inte i dag. Vidare heter det att vi får fatta beslut om den här reformen senare. Nu har vi inte råd. Det passar inte heller i det här sammanhanget.

Det tredje argumentet är att detta inte är någon jämställdhetsfråga, men det duger inte heller som argument.

Sedan går man, herr talman, över till det fjärde argumentet, men då lämnar man egentligen ämnet som var jämställdhet och inte olika människors förmåga att le så djupt att dåren inte märker det. Det är en dålig argumentation från flygets sida. Den är faktiskt inte ens rolig.

Det tredje argumentet som vi sett som försvar för denna typ av annonser är att kvinnor är välkomna till flygvapnet. Det vore bra om både försvarsmi-  
nistern och jag kunde ta fasta på detta och få det infört i kammarens protokoll.

Försvarsministern ERIC KRÖNMARK:

Herr talman! Med anledning av det som fru Ahrland kallar fadäsen, dvs. den annons som flygvapnet publicerat, vill jag säga att jag som statsråd inte har något skäl att bedöma annonser. Detta görs av reklamfolk, och man kan ha olika uppfattningar om hur det bör ske. Huvudsyftet var emellertid att försöka åstadkomma en god rekrytering till flygförarutbildning inom flygvapnet. Jag tar för givet att avsikten inte var att man skulle torpedera jämställdhetssträvandena.

Jag kan väl dela uppfattningen att det är den personliga fallenheten som skall vara avgörande, men just i detta fall måste jag ändå på ett sätt försvara flygvapnet. Jag vill peka på att den utredning om kvinnor i försvaret som redan har avlämnat ett delbetänkande har anfört att frågan huruvida kvinnor bör rekryteras till flygförarbefattningar i flygvapnet måste övervägas. Beredningen konstaterar att de medicinska faktorerna måste ytterligare klarläggas innan ställning kan tas till eventuell anställning av kvinnor som stridsflygare. Frågan är alltså delvis prövad, och den kommer också att prövas i fortsättningen.

Som företrädare för försvarsmakten vill jag passa på att tacka Karin Ahrland för interpellationen. Vi har knappa informationsanslag inom försvaret, och genom denna fråga har den aktuella kampanjen blivit uppmärksammas på ett helt annat sätt än tidigare. Vi är alltså tacksamma för den utomordentligt goda reklameffekt som vi har fått genom Karin Ahrlands agerande.

KARIN AHLRAND (fp):

Herr talman! Jag hoppas bara att ni får självständiga pojkar till försvaret genom er rekrytering, och jag hoppas också att försvaret rekryterar dem på ett annat sätt i fortsättningen.

Överläggningen var härmed slutad.

## § 2 Om det statliga stödet till folkrörelsernas internationella kontakter

Nr 58

Onsdagen den  
11 januari 1978

Utbildningsministern JAN-ERIK WIKSTRÖM erhöll ordet för att besvara *Karl Erik Olssons* (c) den 9 december anmälda fråga, 1977/78:209, och anförde:

Herr talman! Karl Erik Olsson har mot bakgrund av vissa uttalanden i förra årets budgetproposition angående riktlinjer för stödet till folkrörelsernas internationella kontakter ställt följande frågor till mig:

1. Hur har dessa riktlinjer utformats?
2. Vilka åtgärder har vidtagits för att öka informationen?
3. Vilka organisationer har erhållit stöd?

Sedan budgetåret 1975/76 förfogar regeringen över en årlig medelsram av 200 000 kr. under utbildningshuvudtiteln som skall användas för bidragsgivning i syfte att främja i första hand folkrörelsernas kontakter med andra länder. Denna bidragsmöjlighet finns nu för tredje året. Samtidigt pågår inom kommundepartementet en översyn av folkrörelsernas hela verksamhet, där även folkrörelsernas deltagande i det internationella samarbetet kartläggs. Vidare bör nämnas att statsministern den 24 april 1977 tillkallade en särskild sakkunnig med uppgift att göra en översyn av statens stöd till folkrörelserna. Översynen syftar till att dels granska principerna för statens stöd till folkrörelserna, dels efter samråd med berörda departement föreslå åtgärder till samordning och förenkling av bidragsgivningen.

Med hänsyn till medelsramens ringa storlek och till att fördelningen sker genom särskilda beslut av regeringen har generella riktlinjer av regleringsbrevskaraktär inte fastställts för stödet. Bidragsgivningen bör kunna få ökad stadga när praxis utvecklas bl. a. genom de behov som fortlöpande anmäls. Jag räknar också med att resultatet av det här redovisade översynsarbetet skall kunna ge ledning för stödets vidare utveckling.

Information om stödet har under hand lämnats till bl. a. Folkbildningsförbundet och berörda statliga myndigheter som statens kulturråd, SIDA, statens invandrarverk och statens ungdomsråd. Med hänsyn till att medel även förts upp för budgetåret 1978/79 kan det enligt min mening vara aktuellt med en förnyad information till folkrörelserna om detta stöd.

De organisationer som hittills erhållit stöd från nämnda anslag är Arbetarnas bildningsförbund, Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund och Kooperativa gillesförbundet, Studieförbundet Vuxenskolan, Samarbetenämnden för folklig dans, De handikappades riksförbund, Yrkeskvinnors klubbars riksförbund, Husmodersförbundet Hem och samhälle och Fredrika Bremer-förbundet. De projekt dessa organisationer erhållit stöd för är samarbetsprojekt mellan en eller flera svenska organisationer och organisationer i andra länder.

KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka utbildningsministern för det omfattande svaret på min fråga. De internationella kontakterna har stor betydelse, och jag

*Om det statliga  
stödet till folkrö-  
relsernas interna-  
tionella kontakter*

Onsdagen den  
11 januari 1978

*Om det statliga  
stödet till folk-  
relsernas interna-  
tionella kontakter*

tror att folkrörelserna fyller en viktig uppgift även på detta område. Därför är det viktigt att det stöd som samhället nu ger får sådan utformning att det kommer alla folkrörelser till del.

Bakgrunden till min fråga var, som utbildningsministern nämnde, en del av förra årets budgetproposition, där utbildningsministern säger att det skall ankomma på regeringen att utforma närmare riktlinjer för detta stöd och även tar upp frågan om förbättrad information.

Vad gäller de konkreta svaren på mina frågor skulle jag vilja följa upp dem litet.

Den första frågan var: Hur har riktlinjerna utformats? Såvitt jag kan förstå av svaret tillämpar man en praxis och menar att det skall kunna bli större stadga när man får mera erfarenhet. Det finns alltså inga riktlinjer f. n. Jag vill därför fråga utbildningsministern: Kommer det att utformas några riktlinjer, som det står i förra årets budgetproposition, och kommer man i så fall att bygga de riktlinjerna på den utredning som nu görs dels i kommundepartementet, dels i statsrådsberedningen?

Med anledning av den andra frågan, alltså informationen, nämnde utbildningsministern att en del av samhällets organ har fått information. Om man skall kunna utnyttja ett sådant här stöd, måste det vara en information som går ut till alla. Kommer den förnyade informationen till folkrelserna också att gå via de här samhällsorganen, eller kommer den att gå direkt till folkrelserna?

Ytterligare en följdfråga. På min tredje fråga, vilka organisationer som har erhållit stöd, fick jag en fyllig uppräkningslista. Min fråga nu är bara: Har fler organisationer ansökt om stöd än de som har fått stöd?

Utbildningsministern JAN-ERIK WIKSTRÖM:

Herr talman! Med anledning av Karl Erik Olssons frågor vill jag säga att de riktlinjer som i dag finns är bara de formuleringar som har återkommit i tre budgetpropositioner och som talar om folkrelsernas internationella kontakter och deras utbyte med andra länder. Vår avsikt var alltså att utforma riktlinjer, men sedan det hade skrivits i förra årets budgetproposition har det arbete satts igång som bedrivs i kommundepartementets regi och som syftar till en mera allmän översyn. Därför har vi ansett det olämpligt att pröva denna ganska lilla fråga separat. Man bör alltså avvakta utfallet av den nämnda översynen.

Vi har tidigare bedömt det så att det inte har varit nödvändigt att sända ut information direkt till alla organisationer, bl. a. på grund av att det är ett relativt begränsat anslag som det har rört sig om. Men det är möjligt att det kan finnas skäl att nu i någon form låta organisationerna få del av detta.

Slutligen vill jag säga att det bara är tre ansökningar som har lämnats in, såvitt mig är bekant, dvs. under den nuvarande regeringens tid, och som inte har bifallits. En ansökan gällde ett projekt som man tidigare hade sökt anslag till från en annan statlig myndighet och fått beviljat men ej utnyttjat. Ett annat avslag gällde en ansökan från ett par enskilda personer och en tredje ansökan överlämnades till kulturrådet för avgörande.

Jag kan väl få tillägga att det nog tyvärr är så att folkrörelserna inte har så omfattande internationella kontakter att det är en uppsjö av idéer och ansökningar på detta område. Men det kan bli bättre.

KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag tror i likhet med utbildningsministern att det inte finns någon uppsjö av idéer, men det kan också vara så att man från samhällets sida hittills inte har gjort tillräckligt mycket för att informera om det stöd som eventuellt skulle kunna ges. Jag tror det är en viktig stimulans i detta sammanhang att man informerar. Det totala antalet ansökningar under de år som stödet har funnits, dvs. under tre budgetperioder, är ändå ganska litet, och det kan möjligen tyda på att informationen har varit något bristfällig. Nu är det min förhoppning att det skall bli bättre framöver.

Utbildningsministern JAN-ERIK WIKSTRÖM:

Herr talman! Information ges nu genom meddelande om de nya anslag som har beviljats. Vi har fortfarande vissa belopp kvar under innevarande budgetår. Men vi skall gärna överväga om det kan finnas andra kompletterande former som kan utnyttjas för detta ändamål.

Överläggningen var härmed slutad.

### § 3 Om åtgärder för att trygga Arenateaterbåtens verksamhet

Utbildningsministern JAN-ERIK WIKSTRÖM erhöll ordet för att besvara *Eva Hjelmströms* (vpk) den 15 december anmälda fråga, 1977/78:218, och anförde:

Herr talman! Eva Hjelmström har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att trygga en fortsättning för Arenateaterbåtens verksamhet.

Ifrågorande teaterverksamhet drivs numera av Stiftelsen Stockholms läns- och Skärgårdsteater. Det statliga stöd som Arenateaterbåten har fått för sin verksamhet har främst haft formen av bidrag från anslaget till fria teatergrupper. Fördelningen av detta anslag görs av statens kulturråd. Kulturrådet fattar sina beslut efter det att riksdagen behandlat budgetpropositionens förslag beträffande stödet till de fria grupperna. I regel kan detta inte ske tidigare än under juni månad, dvs. strax innan budgetåret börjar.

Kulturrådet fördelar hela anslaget till fria teatergrupper vid ett och samma tillfälle. Därigenom får alla grupper i princip samma förutsättningar för sin planering. Vad som gjort situationen för Arenateaterbåten särskilt svår är att teatern, till skillnad från det stora flertalet fria grupper, inte kunnat vara säkra på att få bidrag varje år. Under den senaste femårsperioden har bidrag utgått bara vid tre tillfällen. Detta har naturligtvis försvårat långtidsplaneringen avsevärt.

Det är självklart att kulturrådet varje år skall ha möjlighet att förutseingslöst bedöma det angelägna i att stödja en teaterverksamhet. Syftet med

*Om åtgärder för  
att trygga Arena-  
teaterbåtens verk-  
samhet*

*Om åtgärder för  
att trygga Arena-  
teaterbåtens verk-  
samhet*

stödet till fria teatergrupper är till väsentlig del att främja en förnyelse av teaterlivet, och därför är det nödvändigt med återkommande prövningar av anslagsbehoven. Men det är också naturligt att de som har ansvar för en verksamhet får tid på sig att göra sådana omDispositioner som förändringar av bidragsnivån kan ge anledning till. Vid kraftiga ökning eller minskningar av en verksamhet krävs det en särskilt lång förberedelsestid.

Det har kommit in en framställning till departementet från ledningen för Arenateaterbåten med begäran om besked beträffande bidraget för nästa budgetår. Sådant besked kan bara kulturrådet ge, och därför har framställningen lämnats över till rådet för handläggning. Jag utgår från att det skall vara möjligt för rådet att, så snart som möjligt, ge teatern sådana förhandsbesked att planeringen av det kommande spelåret underlättas.

EVA HJELMSTRÖM (vpk):

Herr talman! Jag tackar utbildningsministern för svaret.

Arenateaterbåten har blivit en institution – inte bara för Stockholm med omnejd utan för hela det debattglada och kulturintresserade Sverige.

Nu står den – för vilken gång i ordningen är svårt att säga – inför hotet att tvingas upphöra med sin verksamhet på grund av finansiella problem. Teaterbåten har fungerat under snart ett decennium och hela tiden fört en osäker tillvaro beroende på ryckighet i anslagen. Teatern har trots detta lyckats genomföra en rad debattpjäser – och den har också lyckats nå en ny publik – allt detta till stor del tack vare det engagemang och den entusiasm som medarbetarna på båten ställt upp med och självfallet också som en följd av trycket från publiken. Under årens lopp har från såväl statligt som kommunalt håll försök gjorts att strypa verksamheten, men detta har inte lyckats. Jag hoppas att sådana försök inte heller denna gång kommer att lyckas; det skulle vara till stor skada för den konstnärliga verksamheten i vårt land.

Anslagen till de fria teatergrupperna höjdes visserligen förra året, men de är ännu bara som en droppe i havet, och med den nya regeringens egendomliga logik har det faktum att den höjde anslagen förra året tagits till intäkt för att regeringen i år inte ansett sig behöva höja dem alls.

Nu skall jag inte jämföra anslagen till de fria teatergrupperna med anslag till exempelvis B3LA eller andra attackplan, utan det räcker med att gå till de anslag som beviljats till exempelvis Operan eller Dramaten för att man skall kunna se vilka disproportioner som finns mellan olika anslag. Om Teaterförbundets mycket rimliga krav på minst åtta månaders engagemang skall uppfyllas krävs till Arenateaterbåten anslag på omkring 650 000 kr. Ännu bättre vore om man kunde garantera den en fortsatt verksamhet, inte bara under åtta månader utan under flera år. De fria teatergruppernas situation är nu näst intill olidlig på grund av den ryckighet som blir följderna av det statliga anslagssystemet.

Herr talman! Jag tycker det är positivt att utbildningsministern lämnat över frågan till kulturrådet och därvid sagt att han utgår ifrån att man snabbt skall kunna ge besked om anslaget för det kommande spelåret. Men det räcker

inte, för på sikt löser det inga problem. Det krävs inte bara höjda anslag, det krävs också en bättre planeringssituation för de fria grupperna, inkl. Arenateaterbåten.

Nr 58

Onsdagen den  
11 januari 1978

---

*Om åtgärder mot  
nedläggning av  
Mora Bryggeri*

Utbildningsministern JAN-ERIK WIKSTRÖM:

Herr talman! Det finns två aspekter på den fråga som Eva Hjelmström tar upp. Den första gäller storleken på anslagen till fria grupper. Det är alltså inte så att det i budgetpropositionen, som överlämnades i går, föreslås ett oförändrat anslag. Det föreslås, om jag minns rätt, en ökning med 1,3 milj. kr.

Den andra aspekten gäller när anslagsbesked skall ges. Jag har försökt ge klart uttryck för att det är önskvärt att man avsevärt tidigare än nu kan ge besked, särskilt till de grupper som inte har kunnat räkna med ett årligen återkommande bidrag. Självfallet har vi för avsikt att i kontakter med kulturrådet understryka denna önskan.

Jag är den förste att önska att vi hade ännu mer pengar att ge till dessa teatergrupper. Men jag vill peka på att vi i fjol gjorde en satsning som innebar en nästan hundra procentig ökning av detta anslag och att vi i år har lagt på 1,3 milj. kr. Jag hoppas att det skall bli möjligt för teaterbåten att fortsätta sin verksamhet, och jag delar Eva Hjelmströms uppfattning att den har varit av stor betydelse för teaterlivet i hela vårt land.

Överläggningen var härmed slutad.

#### § 4 Om åtgärder mot nedläggning av Mora Bryggeri

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO erhöll ordet för att besvara *Rolf Rämgårds* (c) den 6 december anmälda fråga, 1977/78:195, och anförde:

Herr talman! Rolf Rämgård har frågat mig om jag ämnar vidta åtgärder så att nedläggningen av Mora Bryggeri förhindras eller uppskjuts i avvaktan på den utredning om bryggeribranschen som nyligen tillsatts.

Styrelsen för AB Pripps Bryggerier har enhälligt, alltså med instämmande av de anställdas representanter, fattat beslut om att lägga ned öltillverkningen i Mora i maj 1978 och läskedryckstillverkningen i augusti 1979. Depå och lager kommer att kvarligga i Mora. Överenskommelse om tidpunkterna har träffats vid centrala förhandlingar mellan företaget och berörda fackliga organisationer.

Enligt statsmakternas beslut och enligt avtal med den privata aktieägaren i Pripps skall företaget drivas på ett rationellt och företagsekonomiskt sunt sätt. Styrelsen har att göra sina överväganden mot denna bakgrund. Sedan nu styrelsen och de anställda har enats om en lösning har jag ingen anledning att ifrågasätta beslutet.

ROLF RÄMGÅRD (c):

Herr talman! Jag skall be att få tacka budgetministern för svaret på min fråga.

Onsdagen den  
11 januari 1978

*Om regeringsåtgärder med anledning av vissa av AB Pripps Bryggerier beslutade investeringsplaner*

Den här frågan har tidigare varit föremål för diskussioner i riksdagen och även uppvaktningar från Mora kommun och länsstyrelsen i Kopparbergs län har förekommit. Anledningen till att jag nu ytterligare tar upp frågan om Mora Bryggeris nedläggning är att regeringen efter dessa överläggningar har tillsatt en branschutredning för att se över bryggerinäringens problem. Därför borde också staten som den största aktieägaren i Pripps kunna medverka till att företaget avvaktar utredningens förslag innan en nedläggning av Mora Bryggeri blir en realitet.

Jag är medveten om att man från företaget, dvs. Pripps, ser det som en nödvändighet att rationalisera bort enheter som ur företagets synpunkt inte är lönsamma. Detta har f. ö. påpekats inte minst från Mora kommun, som hävdar att företaget inte vill utnyttja gängse regionalpolitiska medel för investeringar i Mora Bryggeri.

Under överläggningar mellan parterna – facket, Mora kommun och företaget – har konstaterats att även om koncernens genomsnittliga lönsamhetsprocent inte kan uppnås, kan Mora Bryggeri drivas med lönsamhet efter en investering på ca 4 milj. kr. Därtill kommer att hänsyn inte tagits till eventuella lokaliseringstöd, vilka företaget av okänd anledning har vägrat söka. Mora kommun har därför uttryckt sitt missnöje över företagsledningens bristande vilja att positivt pröva möjligheterna att ha kvar Mora bryggeri i framtiden. Man har från fackligt håll också påtalat att genom nedläggningen i Mora försvinner, förutom 40 arbetstillfällen i Mora, även bryggeriets nederlag i Rättvik och Malung. På sikt kan en sådan kraftig rationalisering också påverka företagets anläggning i Falun.

Som jag ser det har av lokaliserings- och sysselsättningsskäl det halvstatliga företaget Pripps ett stort ansvar att noga överväga den koncentration av företagets anläggningar som nu sker. När nu regeringen ser över hela branschen bör man från Pripps sida avvakta de förslag som kan komma att läggas av utredningen. Det bör också ligga i regeringens intresse att så sker.

Överläggningen var härmed slutad.

## **§ 5 Om regeringsåtgärder med anledning av vissa av AB Pripps Bryggerier beslutade investeringsplaner**

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO erhöll ordet för att besvara *Gunnel Jonängs* (c) den 9 december anmälda fråga, 1977/78:211, och anförde:

Herr talman! *Gunnel Jonäng* har frågat mig om jag avser vidta åtgärder för att förhindra att av styrelsen för Pripps Bryggerier AB beslutad investering i nytt mälteri verkställs så länge den nyligen tillsatta utredningen om bryggeribranschen arbetar.

Jag har nyligen i denna kammare besvarat frågor av bl. a. *Gunnel Jonäng* i samma ämne, och jag kunde då avisera den utredning om bryggeribranschen

som nyligen tillsatts.

Styrelsen i Pripps har nyligen enhälligt fattat beslut om att uppföra ett nytt mälteri i Bromma. Enligt statsmakternas beslut och enligt avtal mellan staten och den private aktieägaren i Pripps skall företaget drivas på ett rationellt och företagsekonomiskt sunt sätt. Som jag anförde i mitt tidigare svar till Gunnel Jonäng innebär detta att styrelsen i Pripps har ett ansvar för att företaget anpassar sin produktionsteknik till moderna arbetstekniska förhållanden och eftersträvar att framställa sina produkter till så låga kostnader för konsumenterna som möjligt. Jag har ingen anledning att i dag frångå denna ståndpunkt.

GUNNEL JONÄNG (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret på min fråga.

Det var så sent som den 17 november som vi diskuterade Nordmalts framtid här i riksdagen. Utvecklingen därefter har gjort det nödvändigt att återigen ta upp frågan om Pripps beslutade investering i ett nytt mälteri.

Jag beklagar att jag återigen måste ta upp frågan och att budgetministern, som f. ö. sköter sitt värv på ett föredömligt sätt, har så svårt att se effekterna av ett nytt mälteri i Bromma. Det innebär en stor kapitalförstöring. Eftersom Pripps till 60 % är statligt ägt och eftersom statligt lokaliseringstöd utgått till Nordmalt är det en förstöring av allmänna medel. Kan verkligen en budgetminister med ansvar för statens pengar bortse från detta faktum? Ur regionalpolitisk, sysselsättningspolitisk, företags- och samhällsekonomisk synvinkel är investeringen i Bromma en felinvestering.

Kan f. ö. regeringen, som företräder staten med 60 % av aktierna i företaget, acceptera att företaget i fråga helt nonchalerar regeringens åtgärder och önskemål?

Det tillsattes före jul en utredning om bryggeribranschen. Industriminister Åsling förutsatte då att man inom bryggeribranschen om möjligt skulle skjuta på viktigare ställningstaganden i avvaktan på branschutredningen. Detta uttalande är helt entydigt. Det vände sig naturligtvis till Pripps, som just stod i färd med att fatta beslut om det nya mälteriet.

Men Pripps tar ingen notis om detta utan sätter sig helt enkelt över utredningsanalys och resultat. Man nonchalerar också budgetministerns uttalande i riksdagen: "Jag förutsätter att styrelsen noga prövar alla aspekter, också samhällsekonomiska och regionala."

Pripps VD höll i måndags presskonferens i Söderhamn tillsammans med företrädare för personalorganisationerna vid Pripps depå i Söderhamn. Jag skall inte kommentera de personangrepp som Pripps VD gjorde mot oss som har engagerat oss för Nordmalts framtid och därmed för sysselsättningen i Söderhamnsregionen. Men enligt lokaltidningarna räknade Pripps med stora problem under det närmaste året och väntar innevarande år en minskad försäljning av maldrycker med 15 %.

Bedömer budgetministern det som företagsekonomiskt klokt att under sådana förhållanden gå in med en investering på 40–50 milj. kr. i ett nytt mälteri?

Nr 58

Onsdagen den  
11 januari 1978

---

*Om regeringsåtgärder med anledning av vissa av AB Pripps Bryggerier beslutade investeringsplaner*

Onsdagen den  
11 januari 1978

*Om regeringsåtgärder med anledning av vissa av AB Pripps Bryggerier beslutade investeringsplaner*

Att köpa tjänster, dvs. att i detta fall köpa malt från Nordmalt, skulle kanske rent av vara ekonomiskt fördelaktigare för företaget. Enligt referat i lokaltidningarna anser Prippschefen att en del av svensk bryggerinäringens stora dilemma är att vi dricker för litet öl. "bara" en tredjedel per capita jämfört med de stora ölländerna. Han trodde också att vi om några år får tillbaka mellanölet.

Kommer man från regeringshåll att visa samma flathet inför ett sådant uttalande som inför byggande av nytt mälteri?

Skatteutskottet sade i sitt yttrande till näringsutskottet i samband med behandlingen av avtalet 1975 att det bör framhållas att det inte är uteslutet att detta förvärv kan leda till den positiva effekten att marknadsföringen av de starkare maltdryckerna dämpas.

De här två uttalandena går dåligt ihop.

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Jag skall inte beröra några uttalanden eller värderingar om maltdrycker och deras styrka eller andra uttalanden i det ämnet. Jag vill bara slå fast ett par saker.

Jag har inte svårt att se vilka effekter som förändringar av strukturen i bryggeribranschen, och i andra näringsgrenar också för den delen, kan få för olika orter. Men riksdagen har rätt att även på detta företag ställa det krav år 1978 som man ställde 1975, då riksdagen beslutade om detta företag – kravet att verksamheten skall bedrivas på ett företagsekonomiskt sunt och rationellt sätt.

Jag förutsätter att styrelsen enligt beslut och avtal fullgör sina uppgifter och alltså noga har övervägt alla aspekter. Styrelsen har i båda de fall som berörs i frågor i dag också haft flera överläggningar och enhälligt kommit fram till beslut – beslut vari också de anställdas representanter har medverkat. Det är med utgångspunkt i detta som både jag och riksdagen har att värdera den här frågan. Regering och riksdag har sagt att företaget skall drivas på ett företagsekonomiskt sunt och rationellt sätt, och styrelsen har fått i uppdrag att arbeta efter de riktlinjerna. Låt styrelsen göra det. Vi har andra former för att granska styrelsens arbete än att gå in i enskilda sakärenden i riksdagsbehandlingen.

GUNNEL JONÄNG (c):

Herr talman! Jag har gått igenom 1975 års beslut, där riksdagen godkände avtalet enligt de riktlinjer som fanns i propositionen. Avtalet berör ju främst aktiekapital och sådant. Det som berör skötseln av företaget finns i en mening, nämligen att företaget skall drivas på ett rationellt och företagsekonomiskt sunt sätt.

Budgetministern poängterar att vi måste arbeta efter ingångna avtal, och jag har inte ifrågasatt det. Men den här enda meningen som rör företagets skötsel, som vi tydligen skall hänga upp allting på, innebär väl också ett ansvar för den störste aktieägaren, dvs. staten, att se till att företaget drivs rationellt och företagsekonomiskt.

Onsdagen den  
11 januari 1978

---

*Om regeringsåtgärder med anledning av vissa av AB Pripps Bryggerier beslutade investeringsplaner*

Jag har ingen anledning att betvivla att så sker i stort. Men det är inte säkert att det är företagsekonomiskt riktigt att bygga ett nytt mälteri. De kalkyler som visar att det är ekonomiskt fördelaktigare att bygga nytt mälteri än att överta Nordmalt är helt missvisande. Man jämför t. ex. nybygge i Söderhamn med nybygge i Stockholm. Det är ju helt orimligt, eftersom lokaliteter redan finns i Söderhamn vilka inte är äldre än fem år.

Har budgetministern utgått från dessa kalkyler är det inte att undra på att budgetministern har kommit snett i sitt ställningstagande.

Jag har ytterligare två frågor till budgetministern.

Är det budgetministerns personliga uppfattning som förs fram här i riksdagen eller är det regeringens uppfattning? Jag har svårt att tro att regeringen skulle vilja medverka till en omlokalisering av verksamhet från det allmänna stödområdet till Stockholm.

Vidare: Hur kunde regeringen för ett år sedan säga nej till ett nytt mälteri, när man inte kan det i dag?

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Bara en kort kommentar!

Frågan om ett mälteri, vari Pripps har del, handläggs av styrelsen för Pripps Bryggerier.

De ställningstaganden som framförs i svar på frågor i riksdagen delas av regeringens samtliga ledamöter, som haft tillfälle att framlägga synpunkter på formuleringarna av svaren. Det gäller detta liksom alla andra fall. Jag har alltså avgivit ett svar som regeringens samtliga ledamöter haft tillfälle att ta del av.

GUNNEL JONÄNG (c):

Herr talman! I proposition 1975:7 heter det att ett inträde från statens sida i denna bransch borde kunna minska osäkerheten och skapa bättre grund för planering och därmed långsiktig effektivitet i branschen. Det innebär att man har räknat med att staten skulle styra utvecklingen.

Det heter vidare: "Om staten i egenskap av majoritetsägare i Pripps beslutar genomföra något som konstateras vara oförenligt med avtalet äger PRIBO även tidigare påkalla inlösen av PRIBO:s aktier i Pripps." Man förutser alltså att staten kan hamna i den situationen att man har speciella samhällsekonomiska intressen som man vill tillvarata. Då har staten möjlighet att inlösa PRIBO:s aktier i Pripps. Den möjligheten står således regeringen till buds, och den borde man kanske överväga, om man inte är beredd att gå in på annat sätt.

Överläggningen var härmed slutad.

*Om förlängd re-  
missid för utred-  
ningsbetänkandet  
Staten som arbets-  
givare – princip-  
förslag till organi-  
sation och arbets-  
former***§ 6 Om förlängd remisstid för utredningsbetänkandet Staten som arbetsgivare – principförslag till organisation och arbetsformer**

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO erhöll ordet för att besvara *Per-Olof Strindbergs* (m) den 16 december anmälda fråga, 1977/78:222, och anförde:

Herr talman! Per-Olof Strindberg har frågat mig om jag är beredd att förlänga remisstiden för utredningsbetänkandet Staten som arbetsgivare – principförslag till organisation och arbetsformer, så att remissinstanserna får erforderlig tid att noga överväga utredningsförslaget.

Utredaren har i betänkandet understrukit behovet av att ett snabbt principbeslut fattas om den fortsatta centrala statliga arbetsgivarorganisationen. För att möjliggöra detta har han valt att efter ett jämförelsevis kort utredningsarbete lämna ett principförslag till organisation. Den närmare utformningen av arbetsgivarfunktionens inre organisation och mer preciserade uppgifter bör enligt utredarens mening därefter utredas i särskilda organisationskommittéer.

Jag delar utredarens uppfattning att det är angeläget att nödvändiga organisatoriska åtgärder kan vidtas snabbt för att staten som arbetsgivare skall kunna uppfylla de krav som ställs med anledning av olika reformer på arbetsrättens område. Jag vill framför allt erinra om de pågående förhandlingarna om medbestämmandeavtal inom den statliga sektorn.

Jag medger att remisstiden är kort. Mot bakgrund av vad jag tidigare anfört har emellertid remisstiden beräknats med hänsyn till att proposition om möjligt skall kunna föreläggas vårriksdagen. För att minska de eventuella olägenheter den korta remisstiden kan medföra för remissinstanserna har dessa den 22 november 1977 förhandsinformerats om remissen genom budgetdepartementets försorg. Hittills har ingen remissinstans begärt förlängd remisstid. Om någon remissinstans senare skulle göra det är jag självfallet beredd att då pröva frågan i det enskilda fallet.

PER-OLOF STRINDBERG (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka budgetministern för svaret på min fråga.

Budgetministern medger att remisstiden är kort, och det medgivet är i och för sig positivt – det innebär att vi har exakt samma uppfattning.

Det är visserligen sant att ingen remissinstans begärt en förlängning av remisstiden. Men att jag har tagit upp saken genom en fråga beror på att jag själv sitter i ett organ som har anledning att avge remissvar på betänkandet. Nu liksom i många andra sammanhang konstaterar vi att remisstiden är orimligt kort – i det här fallet är den alldeles speciellt kort.

Nu gäller det i och för sig inget digert betänkande, men det innehåller många förslag av stor räckvidd som behöver penetreras – bl. a. införandet av statens arbetsgivarverk. Även om det brådskar att få fram ett förslag skall ett beslut inte jäktas fram. Vi har i detta land ett remissförfarande som innebär att innan regeringen lägger fram förslag och riksdagen fattar beslut skall olika

---

*Om förlängd re-  
missid för utred-  
ningsbetänkandet  
Staten som arbets-  
givare – princip-  
förslag till organi-  
sation och arbets-  
former*

organ framföra sina synpunkter och få dem beaktade vid behandlingen. Skall remissväsendet ha någon betydelse får det inte bli så att bara ett antal tjänstemän inom länsstyrelser och olika förvaltningar sätter sig in i ärendena för att sedan förelägga lekmannastyrelser färdiga förslag som dessa inte har hunnit penetrera. Vad jag nu säger innebär ingen ringaktning av tjänstemännen utan ett starkt understrykande av kravet på att vi som sitter i olika organ och skall ge vår mening till känna får erforderlig tid på oss.

Jag tackar än en gång för svaret och vill understryka att även om det är bråttom med det nu aktuella förslaget hade det varit rimligt med en längre remisstid.

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Jag delar Per-Olof Strindbergs principiella uppfattning om betydelsen av remissväsendet och att remissinstanserna får tid på sig för att arbeta fram svar. Jag brukar själv se till att det blir en tämligen lång svarstid för utredningsförslag inom mitt verksamhetsområde.

I just detta speciella fall har emellertid utredningen själv framhållit att det var angeläget att nå fram till ett beslut så snart som möjligt, och jag tycker att det finns goda skäl för det. Om man ville tillvarata möjligheten att redovisa ett förslag till riksdagen i vår var det ofrånkomligt att sätta kort remisstid. Jag kan självfallet i dag inte garantera att vi skall lämna ett förslag i vår, men arbetsinriktningen är den. Och just genom att sätta denna relativt korta svarstid har vi ändå möjliggjort utarbetandet av ett sådant förslag.

Jag vill än en gång understryka att skulle någon remissinstans inte anse det möjligt att svara just till den 1 februari skall jag positivt pröva eventuella framställningar om längre svarstid.

PER-OLOF STRINDBERG (m):

Herr talman! Det är tydligt att budgetministern och jag är överens i princip.

Budgetministern hänvisade till utredningsmannens uttalanden. Utredningsmannen säger emellertid också att han utgår från att förslaget kommer att remissbehandlas i vanlig ordning. Jag betraktar inte en remisstid från början på december till den 31 januari med mellanliggande helger som en remissbehandling i vanlig ordning. Det vore orimligt om vi skulle införa den ordningen – då har remissväsendet inte längre någon betydelse.

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Jag menar nog ändå att ett par månader är en remisstid i vanlig ordning. Jag ser gärna att remisstider blir längre, men det är ändå ett för hårt omdöme att säga att den här givna tiden icke är en behandling i vanlig ordning.

Överläggningen var härmed slutad.

Onsdagen den  
11 januari 1978

---

*Om revisionen av  
statlig verksamhet*

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO erhöll ordet för att besvara *Joakim Olléns* (m) den 17 november anmälda interpellation, 1977/78:73, och anförde:

Herr talman! Mot bakgrund av en utvärdering av den statliga redovisningsrevisionen som riksrevisionsverket har gjort har Joakim Ollén frågat mig för det första om jag anser att revisionen av statlig verksamhet f. n. är tillfredsställande,

för det andra om jag anser att de regler som anger hur statlig redovisningsrevision skall tillgå är tillfyllest,

för det tredje om jag ämnar vidtaga några åtgärder med anledning av riksrevisionsverkets rapport.

Nuvarande ordning för redovisningsrevision i statsförvaltningen beslutades av riksdagen år 1967 (prop. 1967:79, SU 1967:82, rskr 1967:194). I enlighet med detta beslut har i dag 23 revisionskontor ansvaret för redovisningsrevisionen. Varje revisionskontor ansvarar för en grupp av myndigheter och är organisatoriskt knutet till en av myndigheterna i gruppen, värdmyndigheten. Vid sidan av revisionskontoren finns sammanlagt sju revisionsenheter vid affärsverken och en inom försvaret. Efter förslag från RRV har regeringen ändrat RRV:s instruktion och utfärdat bestämmelser för revision vid revisionskontor. RRV har utfärdat tillämpningsföreskrifter till dessa bestämmelser.

I bestämmelserna för revision vid revisionskontor fastslås att revisionskontor skall utföra *redovisningsrevision*, dvs. granska redovisningen i säkerhetsfrämjande syfte, och att myndighet, vid vilken revisionskontor finns, skall bemyndiga minst en tjänsteman vid revisionskontoret att på tjänstens vägnar framställa anmärkning enligt förordningen (1961:313) om förfarande i anmärkningsmål. Sådan anmärkning skall prövas och avgöras av riksrevisionsverket.

Enligt RRV:s instruktion åligger det verket att utöva tillsyn över revisionskontor och meddela föreskrifter och anvisningar för revisionens utförande. Verket skall tillse att redovisningsrevision bedrivs ändamålsenligt och i betryggande former. Verket skall även självt bedriva redovisningsrevision i den mån detta är särskilt föreskrivet eller verket eljest finner det behövligt. RRV har således ett övergripande ansvar för redovisningsrevisionen i statsförvaltningen.

RRV genomför på eget initiativ en utvärdering av 1967 års revisionsorganisation. RRV har gått igenom de mål och ambitioner som statsmakterna har ställt upp för den statliga redovisningsrevisionen och bedömt i vilken utsträckning som myndigheterna, revisionskontoren och RRV har kunnat leva upp till dessa. Slutsatserna av detta arbete redovisas i en rapport.

Sammanfattningsvis framhålls i rapporten att revisionskontoren enligt 1967 års beslut i princip skulle svara för redovisningsrevision i statsförvaltningen och att RRV genom sin tillsyn skulle sörja för att denna redovisningsrevision var av god kvalitet, fick ett tillräckligt oberoende och hade

tillräcklig omfattning. Uppföljningen har emellertid visat på brister i olika avseenden.

Den väsentligaste bristen är enligt rapporten att vissa områden helt eller delvis inte utsätts för någon redovisningsrevision.

I rapporten konstateras också att det föreligger ett antal hinder för att redovisningsrevisionen skall svara mot de ursprungliga målen och att dessa hinder bl. a. beror på att vissa av de grundläggande intentionerna bakom revisionskontorsorganisationen inte har kunnat genomföras. Dit hör tanken att revisionskontoren skulle överta RRV:s tidigare uppgifter vid extern revision och samtidigt verka som internt revisionsorgan åt verksledningen. Ett annat hinder är att revisionen inte följt med i den snabba utvecklingen av den statliga redovisningen.

I rapporten redovisas även ett förslag till åtgärder.

RRV har i avvaktan på att riksdagen under hösten 1977 skulle besluta om en modernisering av budgetsystemet inte vidtagit några åtgärder med anledning av rapporten. Riksdagen har nu fattat sitt beslut (prop. 1976/77:130, FiU 1977/78:1, rskr 1977/78:19). På grundval av detta har regeringen uppdragit åt RRV att med biträde av affärsverken utreda och lämna förslag till hur en extern och löpande granskning av affärsverkens redovisning och bokslutshandlingar skall utformas. I uppdraget till RRV att utarbeta förslag till hur affärsverken skall revideras konstateras även att det ankommer på RRV att inom ramen för sitt tillsynsansvar överväga bl. a. uppdragsmyndigheters revisionsproblem. Enligt vad jag under hand har inhämtat avser verket att vidta erforderliga åtgärder eller – om så krävs – lämna regeringen förslag till sådana, i syfte att även för statsförvaltningen i övrigt säkerställa en fullgod redovisningsrevision. Som utgångspunkt för RRV:s åtgärder och förslag tjänar riksdagens beslut om revision av affärsverken och rapporten om 1967 års beslut.

Jag vill som svar på Joakim Olléns interpellation sammanfattningsvis konstatera att den för redovisningsrevisionen ansvariga myndigheten själv tagit initiativ till en utvärdering och att RRV avser att vidta åtgärder för att rätta till de brister som har kommit fram. Det finns alltså ingen anledning för mig att nu ta upp denna fråga. I den mån RRV finner att det behövs åtgärder som verket inte kan besluta om kommer jag givetvis att föreslå regeringen de åtgärder som kan vara påkallade.

JOAKIM OLLÉN (m):

Herr talman! Jag tackar budgetminister Mundebo för svaret på min interpellation.

Är den revision av statlig verksamhet som f. n. sker tillräcklig? Är den nuvarande organisationen för redovisningsrevision över huvud taget acceptabel? Det är utmanande frågor, men det finns skäl att ställa dem efter att ha läst den promemoria från RRV i vilken man gör en uppföljningsstudie av den nuvarande revisionsorganisationen.

I promemorian levereras en påfallande kraftig kritik av den revisionsverksamhet som nu sker på de 23 revisionskontoren. Man konstaterar att

Nr 58

Onsdagen den  
11 januari 1978

---

*Om revisionen av  
statlig verksamhet*

Onsdagen den  
11 januari 1978

---

*Om revisionen av  
statlig verksamhet*

revisionskontoren har haft svårt att täcka hela revisionsområdet. Och man säger rent ut att revisionskontoren i många fall ännu inte hunnit igenom hela sitt revisionsområde och än mindre hunnit göra en årlig, fullständig redovisningsrevision i enlighet med bestämmelserna. Än värre är emellertid konstaterandet att vissa väsentliga områden normalt inte granskas av revisionskontoren och därmed inte alls granskas vad gäller redovisningsdata.

I promemorian sägs att detta dels beror på revisionskontorens beroendeförhållande till resp. verkschef, dels på oklara bestämmelser och dels på bristande resurser och kompetens. Bristerna i redovisningsrevisionen, såsom den nu fungerar, är alltså flera.

För det första står revisionskontoren, och deras personal, i en klar beroendeställning till verksledningen vid den myndighet där revisionskontoret är placerat. Det är verksledningen på resp. myndighet som styr revisionsverksamheten. Tjänstetillsättningar, anslagstilldelningar och revisionsplaner beslutas ytterst av ledningen för den verksamhet som skall granskas. Detta är i sig uppseendeväckande.

För det andra anger de nuvarande reglerna inte exakt i alla delar hur revisionen skall gå till och vad som skall rapporteras till verksledningen och till riksrevisionsverket. Detta gör det självfallet enklare att av misstag underlåta att framföra påpekanden som borde komma till riksrevisionsverkets kännedom och i vissa fall t. o. m. hindras från att offentliggöra sådana uppgifter.

För det tredje är revisionsresurserna f. n. sannolikt underdimensionerade. Det bör i detta sammanhang betonas att en satsning på en effektiv revision troligen inte skulle komma att innebära ökade, utan fast mer minskade, utgifter för statskassan.

För det fjärde är kontrollen och stödet från riksrevisionsverket inte vad de borde vara. I och med att riksrevisionsverket har upphört att självt bedriva redovisningsrevision har verket, torde man kunna hävda, förlorat något av den kompetens på revisionsområdet som måhända borde finnas där.

Jag vill understryka att det inte endast är i den nämnda promemorian som kritik levereras mot redovisningsrevisionen såsom den nu fungerar. I utlåtanden från två revisionsföretag, vilka medverkat som konsulter i riksrevisionsverkets uppföljning av revisionskontorsorganisationen, levereras stark kritik mot de nuvarande förhållandena. I det ena utlåtandet sammanfattas revisionsbyråns uppfattning på följande sätt: "På dessa grunder kan trovärdigheten av den statliga redovisningsrevisionen ifrågasättas, vilket måste anses otillfredsställande för alla berörda parter. För att stärka den statliga redovisningsrevisionens ställning, rekommenderar vi en överflyttning av allt inflytande över de statliga revisorernas befordran och förtjänst till RRV. Rätten att påverka revisionsplanens utformning bör också helt förbehållas revisorerna och RRV."

I samma utlåtande sägs också: "I de statliga revisionsstandarderna för USA betonas kravet på revisorernas oberoende mycket starkt. Vi har svårt att finna okonstlade argument mot de principer som där redovisas. En strävan på

längre sikt bör därför vara att i sin helhet anpassa dessa även för den svenska statliga revisionen.”

I utlåtandet av den andra revisionsbyrån sägs bl. a.: ”Varje ekonomisk enhet bör ha oberoende extern revision. Enligt min uppfattning innefattas häri statliga myndigheter och verk.”

Vidare görs följande kommentar: ”Möjligen skulle man kunna hävda att behovet av en oberoende extern revision är större för myndigheter eller verk än t. ex. för aktiebolag med hänsyn till offentlighetsprincipen och den skattebetalande allmänhetens berättigade krav på en verifierad rapportering om en offentlig verksamhets ekonomiska förhållanden.”

Det finns alltså sammanfattningsvis goda skäl att rikta stark kritik mot den revision som f. n. bedrivs i revisionskontoren.

I statsrådets svar görs ingen uttalad värdering av revisionen sådan den nu fungerar. Budgetministern nämner dock att inom RRV har igångsatts en utredning, som syftar till att lägga fram eventuella förslag, vilka skall säkerställa en fullgod redovisningsrevision. Med en välvillig tolkning kan detta uppfattas såsom att Ingemar Mundebo instämmer i att redovisningen är bristfällig. Statsrådet säger också att det, eftersom verket har tagit initiativ i den här frågan, inte finns någon anledning för honom att gripa in men att han är beredd att vidta de åtgärder som kommer att föreslås honom, om det behövs för att förbättra kvaliteten på revisionen. Även detta uppfattar jag såsom ett positivt uttalande.

Det är naturligtvis bra att RRV nu har satt i gång och börjat utreda denna fråga, en utredning som dock – vilket jag under hand har inhämtat – inte var tillsatt när jag framställde min interpellation. Ser man på vilka bestämmelser som RRV har föreslagit för revision vid revisionskontoren så sent som den 28 oktober förra året, blir man dock något betänksam rörande RRV:s strävan att öka revisionskontorens oberoende. Den revisionsrapport som normalt skall inlämnas i samband med utförd revision skall enligt RRV:s förslag inte bli obligatorisk. Dessutom skall inte revisionsrapporten de år en sådan över huvud taget upprättas insändas till RRV.

I förslaget sägs vidare – vilket måhända är värre – att myndighetens skyldighet att samråda med RRV i samband med tjänstetillsättningar vid revisionskontoren skall minska i förhållande till nuläget. Detta innebär att RRV såsom tillsynsmyndighet över revisionskontoren frivilligt är berett att avsäga sig en del av den kontroll som rimligen är nödvändig för att revisionskontoren skall kunna fungera med åtminstone något oberoende i förhållande till värdmyndigheten.

Beträffande RRV:s insatser på detta område bör kanske också nämnas att den nuvarande organisationen har fungerat i ett decennium och att man inte tidigare har påtalat de missförhållanden som råder. Det bör även framhållas att en tjänsteman på RRV, Birger Näsholm, redan 1969 i ett särskilt yttrande i en promemoria, som skulle ligga till grund för uppbyggnaden av den nuvarande organisationen, påtalade de risker just beträffande beroendeförhållandet till värdmyndigheten som fanns i det system som då skulle införas. Varnande ord har alltså uttalats för lång tid sedan.

Herr talman! Det skall inte uteslutas att den av RRV nu sent omsider igångsatta utredningen om redovisningsrevision av den statliga verksamheten kommer att ge ett positivt resultat och kommer att leda till förslag om hur man skall lägga om verksamheten så att den fungerar på ett bättre sätt. Enligt min uppfattning är dock de nuvarande förhållandena så otillfredsställande att det vore av uppenbart värde om budgetministern ville klart uttala sin uppfattning om den nuvarande revisionsorganisationen. Jag vill också fråga: På vilket sätt ämnar departementschefen följa det utredningsarbete som nu har igångsatts på RRV och vilken uppfattning har han om den utveckling som man kan vänta sig på detta område i framtiden?

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Jag har med stort intresse läst den rapport som jag tror har varit det huvudsakliga underlaget för Joakim Olléns interpellation. Det finns, tycker jag, många tänkvärda synpunkter i den rapporten, på flera punkter oroande synpunkter. Rapporten visar att det finns brister i den revision som vi nu har inom den offentliga förvaltningen. Jag bör kanske samtidigt tillägga, för att bilden inte skall bli ensidig, att den nuvarande revisionen ändå lämnar en del värdefulla bidrag till effektivisering av vår förvaltning, om ock det återstår mycket att göra.

Nu kommer RRV att granska rapporten och att pröva vilka åtgärder man bör vidta för att komma till rätta med de brister som redovisas. Det är rätt att denna granskning inte hade börjat i mitten av november, då Joakim Ollén framställde interpellationen. Som framgår av mitt svar ville man vänta på riksdagsbeslutet om en modernisering av budgetarbetet innan man påbörjade granskningen. Det finns en rad beröringspunkter mellan denna översyn och beslutet om budgetsystemets framtida utformning.

Jag vill inte just nu i detalj värdera rapporten. Jag tycker inte att det är rätt av mig att göra det förrän jag har lyssnat på det berörda ämbetsverkets synpunkter. Jag vill inte värdera den i annan omfattning än jag gjorde i mitt första svar och i inledningen till den replik jag just nu lämnar, men jag vill tillägga att jag förutsätter att RRV kommer att ägna den här rapporten ett betydande intresse och att verket självt kommer att ta initiativ till åtgärder för att effektivera revisionen. Jag förutsätter vidare att verket på de områden där det har att besluta också fattar sådana beslut och att på områden där det tillkommer regeringen att besluta regeringen också får förslag till beslut och att verket fattar sina beslut och vi får eventuella förslag så fort det är möjligt för verket.

Självfallet kommer jag att nära följa den här frågan. RRV är ett av de verk som vi inom budgetdepartementet har ett mycket nära samarbete med. Vi har alltså många olika sätt att få information om verkets fortsatta arbete och jag kommer själv att nära följa det arbetet. En effektiv och en effektivare förvaltning är ju av största intresse för oss alla, inte minst för en budgetminister.

DANIEL TARSCHYS (fp):

Herr talman! Det är ett väsentligt problem som tas upp i interpellationen. Den revision som bedrivs inom företagsektorn har vid det här laget fått relativt fasta former. Den är förankrad i ett detaljerat regelsystem. Inom den offentliga sektorn råder en avsevärt större osäkerhet om hur revisionen bör organiseras. Ändå kan man hävda att den på det området fyller en ännu viktigare funktion än inom företagen, där de marknadsimpulser som registreras genom saldot ger signaler om framgångar och motgångar. I den administrativt styrda sektorn är det svårare att bedöma de resultat som uppnås och därför särskilt betydelsefullt att utveckla metoder för en effektiv återföring av information till uppdragsgivare och finansärer.

Det informationsbehov som här föreligger kan spaltas upp längs flera dimensioner. För det första kan vi skilja mellan behov på olika nivåer. I en stor myndighet behöver verksamheten en intern revision. Regeringen å sin sida måste öva tillsyn över myndigheterna och behöver då en oberoende extern revision. Riksdagen slutligen har enligt grundlagen ett ansvar när det gäller att granska rikets styrelse och förvaltning och måste på ett eller annat sätt göra sig underkunnig om vad myndigheterna uträttar. På senare år har vi haft en del diskussioner om hur den granskningen bäst skall organiseras – det börjar väl bli uppenbart att den ännu har betydande brister.

För det andra kan man spalta upp informationsbehovet efter typen av den information som efterfrågas. Här har vi dels siffergranskning, bokslutskontroll och liknande, dels förvaltningsrevision som är mer inriktad på att bedöma måluppfyllelse, effektiv resursanvändning o. s. v. Vi har därtill den typ av revision som mer har karaktären av översyn – det är ju f. ö. vad ordet revision betyder på svenska – och som syftar till en mer genomgripande omprövning av verksamhetens ambitionsnivå och inriktning. På engelska kallas denna typ av revision ofta för review eller policy review.

Här finns då en mängd problem av organisatorisk karaktär och av prioriteringskaraktär. Hur skall revisionsresurserna avvägas mellan olika nivåer? Hur skall de avvägas mellan olika typer av revisionsinsatser? Med den omfattning som den offentliga verksamheten och den offentliga styrningen av samhällslivet numera har fått blir översynsfunktioner av detta slag alltmer nödvändiga. Jag tror emellertid att det är viktigt att man närmar sig dessa frågor utan alltför mycket av kategoriska renodlingar. Vi behöver en oberoende revision, men den programmerade, målstyrda revisionen fyller också ett rimligt syfte.

JOAKIM OLLÉN (m):

Herr talman! Jag vill först konstatera att budgetministern på såvitt jag kan bedöma alla punkter i min interpellation har lämnat positiva besked.

Budgetministern noterade att det nuvarande systemet har lett till oroande brister – jag tror det var så orden föll – och detta förhållande måste, som budgetministern också sade, leda till att insatser görs för att effektivisera revisionen på de punkter det här gäller.

Att det finns saker som inte kommer fram med den nuvarande revisionen

torde vara alldeles klart. Jag kan nämna för budgetministern att jag sedan jag väckte denna interpellation har fått kontakt med ett stort antal enskilda personer som har berättat historier för mig vilka jag hoppas inte är sanna, för det vore i så fall ganska förskräckande. Även i utlandet – jag har tidigare nämnt USA, men det gäller också England – förekommer den här debatten om en bättre extern oberoende revision än den som nu finns på många håll. Vi är alltså inte ensamma.

Jag noterar alltså att budgetministern sade att den nuvarande revisionen inte är bra, att det behövs en ny organisation i detta sammanhang och att budgetministern personligen kommer att nära följa det arbete som pågår.

När det sedan gäller den fråga som Daniel Tarschys var inne på – jag kan f. ö. instämma i praktiskt taget allt han sade – och som gällde hur en ny organisation skall se ut finns det anledning att återkomma till denna. Det är inte uteslutet att den blir en fråga som riksdagen får tillfälle att pröva ånyo. Alldeles klart synes emellertid vara att revisionen åtminstone i vissa moment bör läggas utanför det verk som skall granskas och att man vid utformandet av en ny revisionsorganisation inte bara bör ta med i sammanhanget den förvaltningsrevision som riksrevisionsverket i dag utför med tidsmässigt långa mellanrum.

Något ytterligare bör kanske inte i dag sägas när det gäller hur organisationen skall utformas, utan jag noterar avslutningsvis att budgetministern har lämnat klart positiva besked och att vi alltså kan förvänta oss förbättringar på detta område.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 8 Föredrogs och hänvisades

Propositioner

1977/78:55 till trafikutskottet

1977/78:65, 72 och 75 till försvarsutskottet

1977/78:79 till skatteutskottet

1977/78:80 till lagutskottet

§ 9 Föredrogs och lades till handlingarna

Skrivelser

1977/78:102 och 103

§ 10 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1977/78:214–216 till konstitutionsutskottet

1977/78:217 till finansutskottet

1977/78:218 till utrikesutskottet

1977/78:219 till trafikutskottet

1977/78:220 till utbildningsutskottet

1977/78:221 till trafikutskottet

1977/78:222–224 till näringsutskottet

1977/78:225 till arbetsmarknadsutskottet  
1977/78:226 till civilutskottet

Nr 58

Onsdagen den  
11 januari 1978

---

§ 11 Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställningar 1977/78:105–108

§ 12 Talmannen meddelade att propositionerna nr 100 och 101 skulle sättas sist på morgondagens föredragningslista.

§ 13 Anmälades och bordlades

Motioner

1977/78:227 av *Erik Adamsson* om vidgad riksdagskontroll över vissa domstolar

1977/78:228 av *Lars Werner m. fl.* med anledning av propositionen 1977/78:71 om kvinnlig tronföljd

1977/78:229 av *Rolf Hagel* och *Alf Lövenborg* om översyn av valutalagen

1977/78:230 av *Gustav Lorentzon m. fl.* om en utredning rörande Guadeloupe-medlen

1977/78:231 av *Lars Werner m. fl.* om allmänt prisstopp

1977/78:232 av *Per Gahrton* om skattebefrielse för bidrag för vård av handikappade barn

1977/78:233 av *Wiggo Komstedt* och *Bo Lundgren* om vidgad rätt att tillverka vin

1977/78:234 av *Bo Lundgren* och *Wiggo Komstedt* om översyn av vinbeskattningen

1977/78:235 av *Lars Werner m. fl.* om slopande av mervärdeskatten på livsmedel

1977/78:236 av *Per Gahrton* om vidgad rätt till målsägandetalan

1977/78:237 av *Olle Aulin* och *Joakim Ollén* om försvarets rationaliseringsinstituts fortsatta verksamhet

1977/78:238 av *Margot Håkansson* om överflyttning till Karlskrona av marina skolenheter

1977/78:239 av *Olle Aulin* om rätt till ersättning för sjukvård m. m. för svenska medborgare som är bosatta i utlandet

1977/78:240 av *Ulla Ekelund* om vidgad rätt till reseersättning för handikappad

1977/78:241 av *Bengt Gustavsson* om behovet av social jour

1977/78:242 av *Inga Lantz m. fl.* om smärtlindring vid förlossning

1977/78:243 av *Ulla Ekelund* och *Einar Larsson* om yrkesanpassad fiskeriutbildning

1977/78:244 av *Margot Håkansson m. fl.* om gymnasial utbildning av fiskare

1977/78:245 av *Åke Gustavsson m. fl.* om trafiken med SJ:s nya motorvagnar

1977/78:246 av *Rolf Hagel* och *Alf Lövenborg* om ökad ersättning till SJ för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m. m.

- 1977/78:247 av *Gunnel Jonäng m. fl.* om SJ:s styckegodshantering  
1977/78:248 av *Oswald Söderqvist m. fl.* om inrättande av en miljöinformationsfond  
1977/78:249 av *Rune Torwald* och *Erik Johansson* i Hållsta om åtgärder för att oskadliggöra tungmetaller i vissa avfallsprodukter  
1977/78:250 av *Olle Aulin* om helikopterresurser för räddningstjänsten i Skåne

## § 14 Anmälan av interpellationer

Anmäldes och bordlades följande interpellationer som ingivits till kammarkansliet

*den 10 januari*

**1977/78:109** av *Evert Svensson* (s) till kommunministern om åtgärder mot diskriminering av kvinnor inom svenska kyrkan:

I striden om kvinnliga präster åberopas den s. k. samvetsklausulen från kyrkomötet 1958. Den avgavs av dåvarande ecklesiastikminister Ragnar Edenman vid behandlingen av lagförslaget om kvinnans behörighet till prästerlig tjänst på, som det hette, "en fullständigt enig regerings vägnar". Klausulen har varit föremål för olika tolkningar och det är därför nödvändigt att klarhet skapas. Den nuvarande regeringen bör därför inför riksdagen ange sin syn på klausulens innehåll och giltighet.

Frågan är i första hand inomkyrklig, och rätt forum borde därför vara kyrkomötet. Emellertid kan man inte komma ifrån att den också berör djupgående demokratiska principer i vårt samhälle.

Statsrådet Edenmans deklaration hade följande lydelse:

"Vissa farhågor för framtiden tycks vara gemensamma för alla ledamöter i särskilda utskottet. Man menar att vare sig lagförslaget bifalles eller avslås, kommer den kyrkliga gemenskapen att utsättas för påfrestningar. Särskilt är det motståndarna till reformen som hävdar, att en allvarlig söndring hotar kyrkan, om kvinnor får bli präster. Jag anser väl för min del att faran för söndring blir minst lika stor, om kyrkomötet faller regeringens av riksdagen godkända förslag. Men jag vill framför allt hävda, att farhågor av det här slaget inte bör överdrivas. Det är så lätt att överdriva när vi som nu står mitt i stridens hetta. Inom svenska kyrkan har det hittills funnits utrymme för olika stadier och ståndpunkter i religiöst hänseende. Detta bör det kunna finnas även när det gäller de kvinnliga prästerna.

Särskilda utskottet har också ansett det nödvändigt att skiljaktigheterna inte får överdrivas eller tillspetsade uttrycksformer och att ingendera meningsriktningen utsättes för sådan påverkan som kan uppfattas såsom åsiktsförföljelse eller intrång i samvetets frihet. Jag kan här helt ansluta mig till utskottet, och jag talar i det fallet på en fullständigt enig regerings vägnar. I

min egenskap av ecklesiastikminister vill jag hävda den meningen, att lagstiftningen och statsorganen så litet som möjligt bör ingripa i personliga religiösa förhållanden. Någon åsiktsförföljelse från statens sida kan inte gärna vara att befara, så länge vi har vårt nuvarande demokratiska samhällsskick. Direkta åsiktsförföljelser mellan olika grupper, som är aktivt verksamma inom kyrkan, borde i varje fall kunna undvikas med inomkyrkliga medel. Jag är särskilt angelägen framhålla att det finns all anledning antaga att de kvinnor som önskar bli präster kommer att undvika allt som kan leda till strid, detta just av omtanke om kyrkans bästa, och att de självmant kommer att söka sig till de områden av kyrkans verksamhet där de bäst behövs. En biskop, som har givit till känna att han av trosskäl anser sig förhindrad att prästviga kvinnor, torde inte löpa den minsta risk att över huvud taget bli ställd i den situationen att en kvinna begär att bli prästvigd av just honom. Det är orimligt att tänka sig att denna möjlighet skulle från något håll komma att utnyttjas på det sättet. Det lär ju komma att finnas biskopar som är villiga att viga."

Ecklesiastikminister Edenman hänvisade till särskilda utskottets utlåtande. I en sammanfattning anförde utskottet följande:

"Såsom redan antytts har trots den nu redovisade samstämmigheten dock skiljaktiga meningar i föreliggande fråga gjort sig gällande inom utskottet, beroende på olikheter i bibelsyn och tolkning av våra reformatoriska bekännelseskrifter.

Inom utskottet har emellertid rått en önskan att ge uttryck åt en samfäll mening beträffande vissa med lagförslagets genomförande sammanhängande frågor. Vare sig nu lagförslaget bifalles eller avslås, kommer nämligen den kyrkliga gemenskapen att utsättas för påfrestningar. Men då det för kyrkans gärning i vårt folk är av vital betydelse att undvika en kyrkosplittande söndring, finner utskottet det nödvändigt, att dessa skiljaktigheter icke får överdrivna eller tillspetsade uttrycksformer och att ingendera meningsriktningen utsättes för sådan påverkan, som kan uppfattas såsom åsiktsförföljelse eller intrång på samvetets frihet.

Skulle nu lagförslaget bifallas, finner utskottet det därför angeläget att hävda, att detta icke får medföra skyldighet för biskop att mot sin religiöst grundade övertygelse viga kvinna till präst. Likaså vill utskottet som sin samfällda mening framhålla, att präst icke bör åläggas att i tjänsten utföra sådant, som uppenbarligen skulle kränka hans samvete på grund av den övertygelse han hyser i denna fråga. Inte heller får prästlöftena tolkas så, att den, som ställer sig avvisande till kvinnliga präster, icke skulle kunna avlägga dem.

Vidare torde, där prästerlig tjänst skall utan föregående val tillsättas av Kungl. Maj:t eller domkapitel, kyrkorådet i sitt yttrande kunna ge till känna, huruvida det önskar, att kvinna därvid ej må komma i fråga.

Även om dessa grundsatser tillämpas, lär det icke kunna helt undvikas, att det nya läget stundom kan vålla samvetsbetänkligheter, slitningar eller missnöje. Utskottet förutsätter emellertid, att biskopsmötet ägnar dessa frågor tillbörlig uppmärksamhet."

Onsdagen den  
11 januari 1978

*Anmälan av interpellationer*

Departementschefens uttalande har sedermera återopats av kvinnopräst-motståndarna som en samvetsklausul gällande för all framtid.

Huvudfrågan får anses vara rätten för dåvarande biskopar – om de ansåg det strida mot sitt samvete – att vägra prästviga kvinnlig kandidat. De som därefter tillträtt sitt ämbete måste rimligtvis ställa sig under kyrkans lag och ordning. Lagen om kvinnliga präster antogs med stor majoritet av 1958 års kyrkomöte.

Samvetsklausulen kom att rymma mycket resonemang kring hur företrädarna för de olika åsiktsriktningarna skulle förhålla sig till varandra i sin tjänsteutövning. Statsrådet Edenman talar om att staten så litet som möjligt bör ingripa i personliga religiösa förhållanden och att någon åsiktsförföljelse från statens sida inte gärna kan befaras. På den punkten bör inte heller nu någon tvekan råda. Var och en bör ges stort utrymme att tolka Bibeln och kyrkans lära efter sitt samvete. Men svårigheten inträder när en tolkning kommer i konflikt med en annan, den senare dessutom antagen på regeringens förslag av riksdag och kyrkomöte.

Vidare ingår det i fjärde prästlöftet att man skall "troget efterleva kyrkans lag och ordning". Skall den ena parten då kunna vägra samarbeta med t. ex. en kvinnlig präst eller på annat sätt försvåra för henne att utöva sin prästerliga gärning? Svaret måste bli nej. Respekt för varandras åsikt är en sak, trakasserier från den andra sidan är en annan.

Edenman har senare förklarat att han icke avsåg att samvetsklausulen skulle gälla för all framtid. JO har i ett utlåtande 1971 (Dnr 2067/10) gett uttryck för en liknande tolkning. Dåvarande kommunministern Hans Gustafsson angav i februari 1976 förra regeringens syn på den s. k. samvetsklausulen med följande ord:

"Det förhåller sig på det sättet att en biskop lika väl som en präst är en statlig ämbetsman. Han har ett ämbetsmannaansvar. I detta ansvar ingår att handlägga frågorna på ett objektivet sätt. Han skall fatta sina beslut utifrån objektiva kriterier.

När man tar ställning till om man skall viga en människa till präst kan vederbörandes kön aldrig vara ett objektivet kriterium. En biskop kan vägra prästvigning därför att vederbörande inte uppfyller de kriterier man vill ställa, inte är lämplig som präst. Men han kan rimligtvis aldrig säga att det är ett objektivet kriterium att vederbörande är av kvinnligt kön. Jag tror inte vi behöver fördjupa oss i långa invecklade tolkningar av om samvetsklausulen gällde dåvarande biskopar och präster eller nuvarande. Den formella situationen är tämligen klar, tycker jag.

Den nuvarande situationen leder till en förnedrande behandling av kvinnor. Jag hyser --- utomordentligt stor respekt för de flesta av motståndarna till kvinnliga präster, men det är ett faktum att deras hållning leder till att kvinnor hamnar i en förnedrande situation.

Läget är ju det att teologer av facket vid sin tolkning av Bibeln och kyrkans lära kommit fram till att det är fullt acceptabelt att viga kvinnor till präster. Av våra 13 biskopar har 11 kommit fram till detta. Andra teologer av facket och två biskopar har vid sin tolkning av Bibeln och kyrkans lära i övrigt kommit

fram till att det är omöjligt att viga kvinnor till präster. Vore det i den situationen inte rimligt – – att de som är motståndare nu och företräder den mera doktrinära synen tillämpade den gamla domarregeln att hellre fria än fälla?”

Med det anförda som bakgrund ber jag om kammarens tillstånd att till kommunministern få framställa följande interpellation:

Är statsrådet beredd att inför riksdagen ange den nuvarande regeringens inställning till den s. k. samvetsklausulens innehåll och räckvidd när det gäller kvinnans rätt till prästerlig tjänst?

*den 11 januari*

**1977/78:110** av *Hans Alsén* (s) till handelsministern om den kommunala konsumentpolitiska verksamheten:

Utbyggnaden av kommunal konsumentpolitisk verksamhet har beklagligtvis nästan avstannat under senare år. Fram till 1974, dvs. ett år före riksdagsbeslutet, fanns det 3 kommuner med konsumentnämnd, 9 kommuner som inrättat referensgrupper eller liknande forum för konsumentfrågor och 143 som anställt eller avdelat någon person för frågor inom den konsumentpolitiska verksamheten. Totalt hade alltså 155 kommuner startat någon form av konsumentpolitisk verksamhet redan 1974. I dag finns enligt uppgift konsumentpolitisk verksamhet i 160 kommuner. Det som hänt tycks vara att de kommuner som redan vid riksdagsbeslutet startat sin konsumentpolitiska verksamhet har byggt ut den medan övriga kommuner i stor utsträckning avstått från insatser på detta för konsumenterna så viktiga område.

Behovet av en snabbare utbyggnad av kommunernas konsumentpolitiska verksamhet har enligt min mening ökat starkt under det senaste året. Regeringens åtstramningspolitik har drabbat konsumenterna hårt. Som alltid i kärva tider drabbas de svaga hårdast – låginkomsttagare och barnfamiljer. Samhället har därför ett särskilt ansvar för att fullfölja tidigare riksdagsbeslut om utbyggd kommunal konsumentpolitik.

Man kan naturligtvis peka på kommunernas svåra ekonomiska läge som orsak till den långsamma utvecklingen av den lokala konsumentpolitiken. Erfarenheterna hittills visar emellertid att kostnaderna för konsumentpolitisk verksamhet i kommunerna är tämligen begränsade. Sett i relation till det stöd som på detta sätt kan ges konsumenterna måste kommunernas kostnader anses överkomliga även i dagens ekonomiska situation.

Med hänvisning till vad som anförts ber jag att till handelsministern få ställa följande frågor:

1. Hur ser handelsministern på utfallet av riksdagens beslut från 1975 om utbyggnad av den kommunala konsumentpolitiska verksamheten?

2. Vilka planer har regeringen för att påverka kommunerna att i snabbare takt än hittills bygga ut den konsumentpolitiska verksamheten?

3. Vilka åtgärder avser regeringen vidta för att ytterligare stödja de svaga konsumentgrupperna, som drabbas hårdast av den höga inflationen?

### § 15 Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

*den 10 januari*

**1977/78:239** av *Ulla Tillander* (c) till kommunikationsministern om säkerhetsbestämmelserna för bärplansbåtar:

Våren 1976 aktualiserade jag för dåvarande kommunikationsministern frågan om de bristande säkerhetsbestämmelserna på de bärplansbåtar som bl. a. trafikerar rutten Malmö-Köpenhamn. Varje år fraktas omkring 2 miljoner människor i bärplansbåtarna på denna sträcka, något som antyder betydelsen av tillfredsställande säkerhetsbestämmelser.

I svaret meddelade kommunikationsministern att särskilda säkerhetsregler för denna typ av båtar kunde förväntas under 1977.

Förutom de skäl som motiverade min fråga 1976, bärplansbåtarnas undermåliga utrymningsförhållanden, har vi i dagarna fått en påminnelse om att en översyn av säkerhetsbestämmelserna är en angelägen sak och att tillämpningen av dem brådskar. Även om olyckorna hittills dess bättre har varit få och grundstötningen den 7 januari, då en flygbåt i 32 knops fart tvärstoppades, fick en lycklig utgång måste risken för en omfattande sjöolycka med svåra konsekvenser för passagerarna bedömas som långt ifrån obefintlig.

Med anledning av det anförda vill jag till kommunikationsministern ställa följande fråga:

Hur långt har arbetet med säkerhetsbestämmelserna för bärplansbåtar kommit, och har Sverige gjort något för att påskynda arbetet?

**1977/78:240** av *Inga Lantz* (vpk) till statsrådet Ingegerd Troedsson om gratisutdelningen av AD-vitaminer till spädbarn:

I budgetpropositionen talas om förebyggande barnhälsovård, men den kostnadsfria tilldelningen av AD-vitaminer till i regel alla barn under fyra år dras in.

Anser statsrådet att denna form av social nedrustning står i överensstämmelse med tidigare gjorda uttalanden om vikten av en bra förebyggande hälsovård?

*den 11 januari*

**1977/78:241** av *Alf Lövenborg* (apk) till budgetministern om beskattningen av vissa reseförmåner:

Ungdomen drabbas hårt av den rådande arbetslöshetskrisen och erbjuds ofta genom AMS försorg arbeten långt från hemorten. För att underlätta sådan rekrytering har AMS beviljat ungdomar från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Gotland sex flygresor mellan arbetsorten och hemmet.

Chockbesked om att ungdomarna måste skatta för dessa resor kom häromdagen. Det gäller över tusen ungdomar, som inte i förväg har informerats om detta.

Mot bakgrund härav vill jag fråga budgetministern:

Anser budgetministern att de fria AMS-resorna i detta sammanhang skall beskattas? Om så inte är fallet, vilka åtgärder ämnar regeringen vidta?

**1977/78:242** av *Hans Petersson* i Röstånga (fp) till kommunikationsministern om överflyttning till Sverige av flygtrafik på Kastrup:

Med nuvarande ökning av den nordiska flygtrafiken kommer den danska flygplatsen Kastrup inom en snar framtid att uppnå sitt kapacitetstak. Den sedan länge diskuterade storflygplatsen Saltholm befinner sig alltså på diskussionsstadiet, och det är osäkert om den någonsin kommer att förverkligas. Den framtida arbetsfördelningen mellan svenska och danska flygplatser är därför aktuell.

I ett anförande den 30 november 1977 uttalade – enligt referat – kommunikationsministern att ett överflyttande av åtminstone en del av den tillkommande trafiken på Kastrup borde ske till Landvetter. Detta uttalande har väckt förvåning och oro i Skåne, där vi betraktar det som naturligt och för regionen av betydelse att denna trafik kommer Sturup till del.

Vilka skäl talar enligt statsrådet för att eventuellt från Kastrup till Sverige överflyttad tillkommande trafik skall hänvisas till Landvetter i stället för till Sturup?

**1977/78:243** av *Hans Petersson* i Röstånga (fp) till kommunministern om den framtida organisationen av kronofogdemyndigheterna:

I betänkandet Kronofogdemyndigheterna (SOU 1977:42) föreslår utredningen att Eslövs- och Trelleborgsdistrikten skall upphöra som självständiga enheter och sammanläggas med distrikten i Lund resp. Ystad.

Detta förslag går helt emot nuvarande regionalpolitiska strävanden för Malmöhus län och innebär att staten – helt onödigt – börjar reducera sysselsättningstillfällena i två av länets regionala centra, vilka statsmakterna i andra sammanhang uttalat borde tillföras ytterligare arbetstillfällen.

Utredningens förslag till centralisering går dessutom stick i stäv med regeringsförklaringens deklaration om att verka för decentralisering och närdemokrati.

Avser statsrådet att bygga en eventuell proposition på betänkandet Kronofogdemyndigheterna, som – åtminstone vad gäller Malmöhus län – går helt emot hittillsvarande regionalpolitiska strävanden och dessutom uppenbart står i strid med regeringsförklaringens uttalande om decentralisering och närdemokrati?

Nr 58

Onsdagen den  
11 januari 1978

---

*Meddelande om  
frågor*

1977/78:244 av *Nils Hjorth* (s) till statsrådet Olof Johansson om igångsättning av sysselsättningsobjekt för avskedade arbetare i Forsmark:

Enligt pressmeddelande strax före jul har statssekreterargruppen för inventering av sysselsättningsobjekt i norra Uppland till energiministern överlämnat sin rapport. Arbetsgruppens uppgift har varit att föreslå ersättningsarbeten för att kompensera neddragningen av kärnkraftsprojektet i Forsmark. Regeringen har också enligt samma pressmeddelande ställt en anslagsram på 100 milj. kr. till förfogande för genomförande av de olika objekten. Avskedandena i Forsmark inleddes vid årsskiftet och kommer att fortsätta i olika omgångar under våren. Med anledning av detta ber jag att få ställa följande fråga till energiministern:

Hur snart kan de föreslagna sysselsättningsobjekten för de avskedade Forsmarksarbetarna sättas i gång?

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 14.11.

In fidem

TOM T:SON THYBLAD

*/Solveig Gemert*